

הניצולה: Nora Strejilevich נחטפה ביום 16.7.77 ושחררה 4-5 ימים לאחר מכן, בגיל 26.

הנעדר: Gerardo Strejilevich נחטף ביום 15.7.77 בגיל

הנעדרת: Graciela Barroca היתה חברתו של Gerardo ונחטפה יחד אתו.

הנעדר: Hugo Strejilevich נחטף ביום 19.4.77 בהיותו קטין.

מת: Abel Omar Strejilevich. התאבד ביום 19.4.77 לפני המעצר. גופתו נמצאה שנים אחדות

לאחר מכן בבית קברות העירוני Chacarita.

אזרחות של כולם בעת המעצר:

ארגנטינית

תיאור מקוצר של המקרה: נעצרה בביתה בבואנוס איירס שעות אחדות לפני נסיעתה לישראל במסגרת תכנית לבעלי מקצועות אקדמיים "שירות לעם". עצרו אותה אנשי הכוחות המשולבים. לאחר שערכו חיפוש בדירה וגנבו תמונות ובגדים, לקחו אותה וחבשו את עיניה. ביציאתה לרחוב צעקה את שמה כדי שהאנשים יידעו על חטיפתה. כבר כשהוכנסה למכונית החלו לקלל אותה על היותה יהודיה.

במחנה המעצר עינו אותה עם דורבן חשמלי. אחד המענים שילב מילים בעברית כגון: "חברים, קבוצה, מדריך" ושאלו אותה על האימונים הצבאיים שתקבל בישראל. הוא הכיר היטב את המבנה בו שכנה הסוכנות היהודית. הם שאלו אותה על שמות של אנשים שישעו אתה לישראל, חברים מהאוניברסיטה ופעילותם של קרובי משפחה.

לאחר העינויים נתנו לה מספר שהיה אמור להחליף את שמה, והכניסו אותה לתא עם כיסוי עיניים ואזיקים ברגליה. בהזדמנות שבאו לנקות את התא יצרה קשר עם אחד העצירים שאמר שאת כל אלה שחטפו יחד אתו כבר שחררו אך הוא הושאר בגלל היותו יהודי.

במקום זה פעל El Turco Julián.

במחנה זה שמעה את צעקותיו של אחיה Gerardo Strejilevich ושל חברתו Graciela Barroca. חודשים אחדים לפני כן נחטפו גם בני דודיה Abel Strejilevich ו-Hugo Strejilevich. (כשנחטף היה כבר מת) גופתו של האחרון נמצאה ב-1985 בבית הקברות La Chacarita תחת הסימון NN.

עדות שנמסרה על ידי Nora Strejilevich בבואנוס איירס ביום 10.9.01.

נורה: היתה חטיפה קבוצתית במשפחתנו אבל אינני יודעת אם יש קשר בין אלה שנעשו באפריל 77 לבין אלה שנעשו ביולי 77.

הראשון של בני דודים ראשונים שלי: Abel Omar Strejilevich ו-Hugo Daniel Strejilevich. ביולי נחטפנו אחי Gerardo Strejilevich ואני. בחטיפה שלי האחרונה, מרוכזים רוב הפרטים שאתם רוצים כי שאלו אותי על עניינים יהודיים.

ב-19 באפריל 77 הגיעו למכון הדיאגנוזה של דודי Julio Strejilevich כוחות שאני לא יודעת איך הציגו את עצמם, אבל לפי דודי, רדפו אחרי בן דודי הוגו שניסה לברוח, והוגו לקח את כדור הציאניד שהיה ברשותו. דודי היה רופא ואנשי הכוחות ביקשו ממנו שיחזיר אותו לחיים אבל הוא כבר היה מת, ולקחו את הגופה ואת בן דודי הקטן הצעיר יותר, שברח ורץ ופגעו בו ברגל בירי ולקחו אותו.

בן דודי Hugo היה פעיל ב-Montoneros, ו-Abel היה חבר ב-Unión de Estudiantes Secundarios.

גופתו של הוגו התגלתה בבית העלמין ב-Chacarita בשנת 1985 עם מיקום מדויק של הקבר, והמסמכים אצלי. לצערי דודי נפטר והוא היה גרוש מאשתו ואני לא יודעת היכן היא. אף אחד לא ביקש את הגופה, ואני לא יודעת אם עכשיו אפשר למצוא אותה.

אפרים: תני לנו את כל הנתונים.

נורה: אשתו של הוגו חזרה ואישרה את העדות של הדוד שלי בשנות ה-90. אותי חקרו ושאלו עליה. כי היא היחידה שהצליחה לברוח, אבל הכרתי אותה רק שנים אחר כך. הם היו גרים במכון לדיאגנוזה, כי זה היה קרוב לביתם, וזו היתה כתובת זמנית.

כשהתחילו לעלות במדרגות במכון היא שמעה משהו מוזר שמישהו אומר שיש חבילה לבנה וחבילה אחרת, ואז הבינה שמישהו קורה ובטח חטפו את שניהם, וברחה והתחבאה במשך זמן רב. חודשים אחרי החטיפה סיפרו לי בבית על החטיפה של בני הדודים שלי, ומכיוון שידעתי מה הולך, למרות שלא הייתי פעילה באף ארגון, למדתי פילוסופיה וספרות, הלכתי לסוכנות לנסוע לשנה לישראל. נרשמתי לתכנית לעם לאקדמאים, אמרו שהם ימצאו עבודה בשבילנו, לא יודעת איזה, אולי מורה לפילוסופיה וספרות שלא יודעת עברית.

אחי היה אחד מ-14 המדענים שנעלמו מהוועדה לאנרגיה אטומית ולא היה גר בביתנו וכשהיה בא לבית ביקש ממני לצאת למרפסת לבדוק שלא עוקבים אחריו.

השתייך לחוג הפרוניסטי האוניברסיטאי עם חברתו Graciela Barroca ולא יודעת אם היו ב-Montoneros. ידוע לי שלא היו לו ספקות אם לפעול פוליטית או לא. גם ידוע לי שבמחצית 77 הארגון כבר לא היה קיים ועזבו את האנשים לגורלם. ואני הייתי צריכה למצוא לאחי מקומות מחבוא, כי בתקופה ההיא כבר חטפו כמה מהחברים שלו מהוועדה לאנרגיה אטומית. אני הייתי בהכנות לנסיעתי לארץ וכשבאו לקחת אותי המזוודה היתה על השולחן. כשפרצו ניסיתי לברוח מהדלת השנייה אבל הבית היה מלא אנשי צבא שהציגו את עצמם ככוחות משולבים. העדות שלי מופיעה ב-"לעולם לא עוד". רוצה לתקן משהו, אבל בספר הזה כתוב שבאו לחפש את אחי וכאשר לא מצאו אותו לקחו אותי. גם אני חשבתי כך, אבל לא ידעתי שאחי כבר היה חטוף. הוא לא הגיע הביתה להיפרד ממני אבל לא ידעתי שב-15 ביולי בחמש בבוקר חטפו אותו.

כשהוציאו אותי מהבית ראיתי את עצמי כמתה כי שמעתי מה קורה לאנשים נעלמים. מה שעשיתי זה לצעוק את שם המשפחה שלי ברחוב Corrientes, מקום הומה אנשים. הם היו מכינים אזור חופשי לפעולות כאלה אבל יש הרבה חלונות באזור. לכן נתתי הרבה בעיטות וצעקתי את שם המשפחה שלי. כשהכניסו אותי למכונית והכו אותי אמרו לי דיברתי מילים ביהודית. כל צלצל באוזניהם שם משפחתי. בהמשך כל האיומים עליי היו בגלל היותי יהודייה: "יהודייה חרא נעשה ממך סבון", "אפילו אם לא עשית שום דבר תשלמי בגלל שאת יהודייה". כשהגענו למחנה הריכוז שהיה קרוב לביתי – Club Atlético, מיד לקחו אותי לחדר העינויים. לא שאלו אם יש מקום לחקירה מרצון. אני לא יכולה להגיד שטיפלו בי בצורה גרועה יותר מאשר אחרים, כולם עברו מכות חשמל ולחקירה היו שני חלקים: בראשונה שאלו על פעילות, חברים של אחי, בן דודי וכו'. שאלו אותי על דברים שלא הבנתי ולא ידעתי. למשל שאלו אותי מי זה הכלבים – ERP Ejército Revolucionario del Pueblo. אבל כשבאמת לא הבנתי מה שאלו אותי, זה היה בחלק השני של החקירה. היה אדם שהכניס מילים בעברית בחקירה, ואני עוד לא למדתי עברית. היו מילים קלות למשל: מי הם "החברים", או מי "השליח", או המילה "קיבוצים".

פיני: האם חשבת שמי ששאל אותך היה יהודי
נורה: כשמישהו על שולחן עינויים ונותנים בראש מכות חשמל אין לך הרבה תחושה. שיהיה ברור כי גם שמעתי את הצעקות של אחי. ובגלל התחושה הזאת במשך שנים לא הייתי בטוחה שזה אחי. יש ספקות לגבי התחושות שחשים באותו רגע. אבל הזה שחקר התבטא בסדר, ידע להתבטא בעברית.

והמשיכו לשאול מהו האימון שאקבל בישראל. חלק מהחקירה היה כמעט בדיחה. כי במזוודה שלי היה לי הספר - הו ירושלים. יש לי רושם שפתחו את הספר ושאלו אותי שאלות מתוכו, למשל שאלו אותי מה זה "הארגון".

דבר אחר ששאלו אותי היה בקשר לסוכנות. רצו לדעת פרטים על האנשים ששלחו אותי לישראל, והמבנה הפנימי של הבניין. הם הכירו את הבניין באופן מושלם. כשאמרתי שלא ראיתי את האנשים האלה יותר מפעם אחת, הם התחילו לתת תיאור מדויק של השליח, ושל המבנה של המשרדים והמדרגות בתוך הבניין. כששחררתי קבעתי פגישה עם אותו שליח שאת שמו לא זוכרת, (הוועדה אומרת אמנון רובין), והוא אמר לי שמכירים אותו כי היה במעצר בקורדובה. (בסוכנות סידרו את הכרטיס שלי על מנת שאצא תוך שבוע כי כל זה קרה בתקופה של 3-4 ימים).

אחרי העינויים שמו אותי בתא מבודד והצלחתי לדבר עם מישהו בתא סמוך, ואני מצטערת שלא שאלתי את השם, אבל הוא היה יהודי. הוא חשב שאת החברים שלו שיחררו ואותו לא כי הוא יהודי. הוא היה שם 6 חודשים, ותיאר לי במילים קצרות איך היו משנים את המקום לאנשים, היה מונח של "העברה", וזה היה שם למוות, ואחרים אמרו להם לעלות במדרגות ולשבת על הרצפה, היו מכניסים אותם למכוניות ומשחררים אותם. אחרי כמה ימים באו לקחת אותי, ובאמת העינוי זה דבר כל כך איום, אז חשבתי שעדיף לי למות, ואני לא בן אדם שבדרך כלל רוצה למות. כשלקחו אותי למדרגות ולרצפה ושמעתי שיש אנשים עם הרבה תנועה במקום, זה היה נראה כמו תחנת משטרה (עיניי היו מכוסות), ואז חשבתי שאולי הולכים לשחרר אותי.

אז חשבתי אם הולכים להרוג אותי אז מוטב להיות נוח יותר ואם משחררים אותי אז זה לא משנה - אז ביקשתי לנוע כי קר לי. היו לנו אזיקים ברגליים והייתי צריכה להניע אותם. לאחר כמה שנים פגשתי אדם שנחטף יחד עם אחי ושחרר וזכר שמישהו אמר את המילים שאני אמרתי, בגלל זה ובגלל נתונים אחרים הגענו למסקנה שהיינו באותו מקום. אני שמעתי את אחי, הוא שמע את זה, ואחר כך Mario Villani שהוא ניצול מכמה מחנות ריכוז ראה את הכרטיסים של אחי ושל גרסיאלה ברוקה מ-Club Atlético ושם היה כתוב "T" ומשמעותו Traslado (העברה). את הכרטיסים האלה לקחו כשסגרו את המקום אבל בדרך זה עבר דרך Quilmes, מקום מעצר נוסף, מריו ראה את הכרטיסים ב-ESMA. יש עוד נתונים שאפשרו לי לשחזר את הסיפור. היינו במחנות ריכוז שהיו קשורים זה לזה, ב-El Vesubio היה בן דוד שלי, והיה קשר בינו לבין קלוב אתלטיקו, אבל אני לא יודעת אם היה קשר בין שתי החטיפות. כששחררתי אחרי כמה ימים נסעתי לישראל, בשנת 78 נדמה לי דיברנו בפני הכנסת עם משפחות אחרות. ההורים שלי עשו את כל ההליכים של כל המשפחות שסיפרו כאן, הגישו האביאס קורופוס. אני העדתי בפני ה-CONADEP, גם בפני השופט גארסון, וכתבתי ספר שאשאר לכם ושמו: מוות אחד מרובה / מוכפל. בספר הזה יש עדות ספרותית, אבל זה כולל את העדויות של האנשים שסיפרתי עליהם ויש גם כמה מסמכים.

קאופמן: בקשר לטענה ש-el Turco Julián היה גם אצלך, האם התבטא באופן אנטישמי? נורה: לצערי אני לא יודעת את השמות של אלה שחקרו אותי, אבל לא הייתי מופתעת עם הוא היה אחד החוקרים. דבר נוסף שהיו אומרים לי היה "קודם נגמור עם החתרנים אבל אנחנו אוספים מידע כדי לטפל אחר כך ביהודים". לא במילים מפורשות, ולא ברור אם אמרו חתרנים או מונטונרוס, אבל בטוחה שבמקום שני אמרו שיגמרו עם היהודים.

קאופמן: מתי נודע לך איך סיפרו לך על החטיפות של הוגו ואבל. נורה: לא יודעת למה לא אמרו לי, אולי כדי להגן עליי? הם לא חשבו אף פעם שעלול לקרות לי משהו. למעשה בגלל שלא הייתי פעילה דאגו רק לאחי. כדי שתקבלו תמונה שלמה איך אנשים התכחשו למה שקרה. אני סיימתי את לימודי אבל בשנה שנייה למדתי רפואה ונסעתי לברזיל. ומשם כתבתי שאולי מוטב שלא אחזור לשם והם עמדו על כך שאחזור לסיים את לימודי. לא תיארנו לעצמם שמישהו כזה יקרה. הרבה הורים מסרו את ילדיהם מתוך אמונה שיעברו חקירה קטנה ויחזרו במהירה, כך שהעיוורון היה גדול.

עירית: מה קרה עם היהודי שהיה לידך

נורה: לא יודעת, זאת היתה הפעם היחידה שהצלחתי לדבר עם מישהו. היתה קבוצה שהיתה אמורה להשתחרר אבל אף פעם לא ידעתי מי האחרים. לא רציתי לספר את כל התהליך אבל ישבנו במעגל עם עיניים מכוסות, יכול להיות שהיה לידי אך לא ידעתי. אחר כך לקחו אותנו במהירות למקום אחר של העיר, אמרו לנו לספור עד 100 לפני שנוריד את כיסוי העיניים ואז היה עלינו לנסות לחזור הביתה. יש הרבה סיפורים שלא קשורים לנושא היהודי. כששחררו אותי עצרה אותי שוב המשטרה. כששחררו אותי אמרו לי לא לספר כלום אחרת המשפחה תסבול. כשעליתי לאוטובוס וביקשתי כסף לאוטובוס הגיעה המשטרה, עלתה לאוטובוס, ולקחה אותי כי לא היו לי תעודות. ומכיוון שאמרו לי לא לדבר חשבתי שפה בודקים אותי. אמרתי שאין לי מה להצהיר. לפני שעליתי לאוטובוס טלפנתי הביתה ואמרתי שאני מגיעה. ואז התקשרו לאמי ואמי אמרה שהיא מחכה לי ולא יודעת כלום. ואז המשטרה לקחה אותי בניידת שלהם הביתה.

רוצה להוסיף, לגבי השיגעון של התכנית הזו. הממשלה שילמה פיצויים למשפחות. אני הגשתי את הבקשה באמצעות עורכת דין אך הפיצויים שלי לא הגיעו. זה היה עקב היעלמות אחי. לפני שנה העורכת דין שמה לב שהתחילו משפט נגד אחי על מעילה. אני חשבתי שהחוטפים היו משתמשים בתעודות של החטופים כדי לעשות את העסקים שלהם, אבל זה היה פשוט יותר. אוניברסיטת בואנוס איירס הציבה עורך דין ששלחו מברקים כי אחי לא החזיר ספר לספרייה. ב-80 הוריי ענו שאחי נעלם וגם ב-81 והם ממשיכים לשאול איפה הוא. עד שבסוף הצהירו שיקפאו את התהליך.

קאופמן: את יכולה לדרוש פיצויים על העינויים שעברת? נורה: לא עשיתי זאת עד עכשיו, ביקשתי אחר כך ואומרים שעל מנת לקבל פיצויים עליי להוכיח את המשכיות הנזק עד היום, וכפי שאתם רואים אני בסדר אז לא מגיע לי פיצויים.

הייתי בכמה מקומות כמו הוועדה הזו, גם הייתי בוועדות האמת בדרום אפריקה. ואני מודה לכם על הצורה שעשיתם את זה פה לעומת מקומות אחרים. כי באמת מרגישים פה כמו משפחה, ויש הרגשה שאתם שומעים ושאתם עם הרבה עניין ורגישות. ביום הראשון שהגעתי לא חשבתי שאצליח לדבר, ועכשיו אני מדברת עם הרבה שקט נפשי. רוצה להוסיף שמכונת ההרג הזו תקפה כמה דורות. לא רק הקורבנות הישירים אלא כל אלה שלא נולדו וגם הדורות הקודמים, ההורים שלי, ויש הרבה הורים שמתו והרבה שניצלו בזכות פעולותיהם. אמי ודודי חלו ואבא שלי התאבד. כך שדעתי שמה שאתם עושים זה חשוב.

השערות לגבי מקום הקבורה:

Hugo Strejilevich נקבר ב-Chacarita וידועים הפרטים המדויקים [לא נמסרו לנו].

עדויות על אנטישמיות בקשר לחטיפתה של Nora Strejilevich:

כשהכניסו אותי למכונית והכו אותי אמרו לי שדיברתי מילים "ביהודית". כך צלצל באוזניהם שם משפחתי. בהמשך כל האיומים עלי היו בגלל היותי יהודייה: "יהודייה חרא נעשה ממך סבון", "אפילו אם לא עשית כלום תשלמי בגלל שאת יהודייה". בחלק השני של החקירה. היה אדם שהכניס מילים בעברית בחקירה, ואני עוד לא למדתי עברית. היו מילים קלות למשל: מי הם "החברים", או מי "השליח", או המילה "קיבוצים". זה שחקר התבטא בסדר, ידע להתבטא בעברית. והמשיכו לשאול מהו האימון שאקבל בישראל. חלק מהחקירה היה כמעט בדיחה. כי במזווה שלי היה לי הספר - הו ירושלים. יש לי רושם שפתחו את הספר ושאלו אותי שאלות מתוכו, למשל שאלו אותי מה זה "הארגון". דבר אחר ששאלו אותי היה בקשר לסוכנות. רצו לדעת פרטים על האנשים ששלחו אותי לישראל, והמבנה הפנימי של הבניין. הם הכירו את הבניין באופן מושלם. אחרי העינויים שמו אותי בתא מבודד והצלחתי לדבר עם מישהו בתא סמוך, ואני מצטערת שלא שאלתי את השם, אבל הוא היה יהודי. הוא חשב שאת החברים שלו שיחררו ואותו לא כי הוא יהודי. דבר נוסף שהיו אומרים לי היה "קודם נגמור עם החתרנים אבל אנחנו אוספים מידע כדי לטפל אחר כך ביהודים". לא במילים מפורשות, ולא ברור אם אמרו חתרנים או מונטונרוס, אבל בטוחה שבמקום שני אמרו שיגמרו עם היהודים.

עדויות על הימצאו של Gerardo ו-Graciela במעצר:

Nora שמעה אותם צועקים מכאב בעת חקירה בהיותה במחנה Club Atlético.

היא אף שמעה שכל הנראה בן דודה Hugo הוחזק ונרצח ב-El Olimpo.